

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Richardem Galisem ve věci

žalobce: **M. A. M.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne X, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.**
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou k poštovní přepravě dne 31. 1. 2024 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne X, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“). Prvním výrokem napadeného rozhodnutí žalovaná zcela změnila své rozhodnutí ze dne X, č. j. X (dále jen „původní rozhodnutí“), přiznávající žalobci od 8. 8. 2023 invalidní důchod prvního stupně tak, že žádost žalobce o přiznání invalidního důchodu ze dne 9. 8. 2023 pro nesplnění podmínek dle § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 29. 2. 2024 (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zamítla, a druhým výrokem žalobci s odkazem na § 56 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění s účinností od 8. 3. 2024 výplatu invalidního důchodu zastavila.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

Původně podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Mladá Boleslav ze dne 14. 8. 2023 pracovní schopnost žalobce poklesla o 40 %, avšak posudková lékařka žalované v námitkovém řízení dospěla k závěru o poklesu jen o 25 %.

2. V žalobě žalobce namítá, že ač se na postup při vydání posudku podle § 16a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném do 30. 6. 2024 (dále jen „organizační zákon“), použije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a tedy posudek musí být řádně odůvodněn, posudek posudkové lékařky žalované vůbec neuvádí, na základě čeho hodnotí postižení žalobce jako středně těžké a čím se liší od postižení těžkého. Posudek ani nezdůvodňuje, proč bylo zdravotní postižení hodnoceno na spodní hranici rozpětí poklesu pracovní schopnosti stanoveného pro položku 5c kapitoly V přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Žalobce připomíná, že v důsledku svého zdravotního postižení nebyl schopen dostudovat střední školu a pro stejné psychické obtíže projevující se fyzickými projevy úzkostí, problémy se spánkem a vysokým vyčerpáním byl v dlouhodobé pracovní neschopnosti. Je proto přesvědčen, že žalovaná jeho zdravotní stav podhodnotila. Posudkoví lékaři přitom ani nevysvětlili, z čeho dovodili, že mohou zpracovat posudek, aniž by žalobce osobně vyšetřili. Přitom podle rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 18. 11. 2011, č. j. 4 Ads 125/2011 – 56, by osobní vyšetření mělo být pravidlem, od něž se lze odchýlit jen při náležitém zohlednění konkrétních okolností případu. Neopominutelnou podmínkou takového postupu je též bezrozpornost podkladových zpráv. Konečně žalobce lékařským posudkům vytýká, že nijak nehodnotí jeho profesní minulost, která dostatečně ilustruje míru poklesu jeho pracovní schopnosti. Podle posudků žalobce nemůže pracovat v noci a potřebuje stabilní prostředí bez psychické zátěže a rizika. Ovšem se základním vzděláním žalobce může v podstatě vykonávat jen zaměstnání, jež vyžadují směnný provoz včetně nočních směn. S ohledem na úlevy uvedené posudkovými lékaři tak pro žalobce není žádné vhodné zaměstnání, a tudíž míra poklesu jeho pracovní schopnosti musí být vyšší než 25 %.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě po rekapitulaci přechozího průběhu správního řízení konstatuje, že žalobce nesouhlasí s medicínským posouzením svého zdravotního stavu, a proto navrhuje jako povinný důkaz zpracování posudku posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) podle § 4 odst. 2 organizačního zákona. Pro případ, že posudková komise nedospěje k závěru o invaliditě žalobce, navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
4. Původně nařízené jednání dne 24. 6. 2024 soud odročil, neboť žalobci nebylo včas doručeno předvolání. K dalšímu jednání, které se konalo dne 30. 7. 2024, se žalobce nedostavil, ač byl tentokrát řádně i včas předvolán. Nepožádal ani z důležitého důvodu o odročení. Soud proto věc projednal v jeho nepřítomnosti v souladu s § 49 odst. 3 s. ř. s. Žalovaná na jednání setrvala na svém stanovisku.
5. Ze správního spisu soud zjistil, že dne 9. 8. 2023 byla se žalobcem sepsána žádost o přiznání invalidního důchodu ode dne skončení výplaty nemocenských dávek. Dne 14. 8. 2023 posudková lékařka (v návaznosti na osobní vyšetření žalobce dne 7. 8. 2023 uskutečněné při projednání jeho žádosti o prodloužení výplaty nemocenských dávek a s přihlédnutím k profesnímu dotazníku, zprávě praktické lékařky a lékařským zprávám z psychiatrie ze dne 5. 12. 2022 a 2. 1. 2023) dospěla k posudkovému závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě

nepříznivého zdravotního stavu žalobce je středně těžké postižení úzkostnou poruchou osobnosti odpovídající položce 7b kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, jemuž přiřadila pokles pracovní schopnosti o 40 %. Nicméně v odůvodnění posudku zároveň uvedla, že zdravotní stav žalobce hodnotí jako středně těžkou osobnostní a neurotickou poruchu v kombinaci podle položky 5c kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity 40% poklesem pracovní schopnosti (*poznámka soudu: vyhláškou stanovené rozpětí poklesu pracovní schopnosti pro tuto položku ovšem činí jen 25 – 35 %*). Žalobce po tělesné stránce vykazuje normální parametry, z dokumentace psychiatra nicméně vyplývá úzkostná porucha osobnosti, dříve pak neurotická úzkostně depresivní porucha, při níž dominuje strach z lidí s osobnostním úzkostným laděním a emoční nestabilitou. První kontakt s psychiatrem byl v roce 2021, pak následovala až kontrola 5. 12. 2022. Žalobce udává dlouhodobé pocity omezení, poruchy spánku, neovládání zátěže se sekundárním zvracením, efekt léků je minimální. Na problémy reaguje opakovaně pracovní neschopností.

6. S odkazem na závěr posudku posudkové lékařky žalovaná vydala dne 7. 9. 2023 prvostupňové rozhodnutí, jímž žalobci od 8. 8. 2023 přiznala invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně ve výši 8 065 Kč. Žalobce zareagoval dne 18. 9. 2023 podáním námitek, v nichž požadoval, aby mu invalidní důchod byl přiznán již od roku 2018, protože v tomto roce jeho psychické problémy propukly a od té doby se jeho nemoc zhoršovala. Nemůže mezi společnost, má strach z cizích lidí. Jeho pracovní zařazení je obtížné, nemůže si najít práci. Je zavřený doma a strašně vyčerpaný, protože skoro vůbec nespí kvůli poruchám spánku. Léčí se dlouhodobě, kvůli své nemoci musel ukončit i střední školu, kde též chodil ke školní psycholožce, a od roku 2018 se léčí na psychiatrii. K námitkám žalobce přiložil potvrzení, že ve školním roce 2018/2019 pravidelně navštěvoval konzultace se školní psycholožkou Střední zdravotnické školy a Vyšší odborné školy zdravotnické v Mladé Boleslavi, zprávu praktické lékařky, že se jedná o úzkostně depresivní neurotickou poruchu těžkého stupně, a lékařské zprávy psychiatryně ze dne 7. 12. 2020 a 6. 9. 2023, v nichž je diagnostikována úzkostně depresivní porucha bez uvedení stupně závažnosti.
7. Dne 28. 11. 2023 v nepřítomnosti žalobce zpracovala posudková lékařka žalované posudek na základě shromážděných lékařských zpráv psychiatryně ze dne 7. 12. 2020, 5. 12. 2022, 2. 1. 2023 a 6. 9. 2023 a výpisů ze zdravotnické dokumentace praktické lékařky ze dne 27. 7. 2023 a 3. 9. 2023, spolu s profesním dotazníkem a dokumentací OSSZ. V posudku na rozdíl od posudkové lékařky OSSZ uzavřela, že pracovní schopnost žalobce poklesla pouze o 25 % v důsledku středně těžké úzkostně depresivní poruchy u predisponované úzkostné osobnosti hodnocené podle položky 5c kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Zdravotní postižení není takového stupně a rozsahu, aby odůvodňovalo stanovení vyšší míry poklesu pracovní schopnosti. Posudková lékařka žalované konstatovala, že lékařské nálezy přiložené k námitkám neobsahují nové posudkově významné okolnosti, přičemž předchozí posudkový závěr je nadhodnocený. Připomněla, že dle vyšetření ze dne 25. 5. 2021 se jedná o diagnózu lehké depresivní poruchy, přičemž podle zprávy ze dne 14. 9. 2023 je stav v podstatě podobný – dominují v něm fyzické potíže, úzkostné stavy se somatickým doprovodem, které se po medikaci částečně upraví, ale po jejím vysazení se stav opět zhorší. Psychiatrická léčba probíhá od listopadu 2018 jako ambulantní, psychiatrické hospitalizace dokladovány nejsou. Posudková lékařka uzavřela, že zjištěný nepříznivý zdravotní stav neodpovídá žádnému stupni invalidity. Žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost se sníženými nároky na duševní schopnosti, není ale

schopen vykonávat práce vyžadující přesnost, dlouhodobé soustředění nebo noční směny. Vyžaduje stabilní pracovní prostředí bez psychické zátěže a není schopen pracovat v riziku.

8. Na základě tohoto posudku žalovaná napadeným rozhodnutím ze dne 15. 1. 2024, jež bylo žalobci doručeno dne 19. 1. 2024, prvostupňové rozhodnutí změnila tak, že žádost žalobce zamítla a s účinností od 8. 3. 2024 zastavila výplatu invalidního důchodu. V jeho odůvodnění žalovaná shrnula posudkové závěry své posudkové lékařky.
9. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, že je věcně i místně příslušným soudem a napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s. Při přezkoumání napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Přitom dospěl k závěru, že podaná žaloba není důvodná.
10. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
11. Jelikož žalobce rozporuje posudkové závěry žalované, soud je podle § 4 odst. 2 organizačního zákona předložil k přezkoumání posudkové komisi. Posudek posudkové komise ze dne 24. 4. 2024 soud provedl jako důkaz na jednání. V tomto posudku posudková komise, jejíž členkou byla i lékařka z oboru psychiatrie, v návaznosti na jednání, z něž se žalobce písemně omluvil, a po vyhodnocení všech lékařských zpráv shromážděných ve správním řízení, jež vyhodnotila jako dostačující, uzavřela, že žalobce nebyl invalidní, přičemž i posudek posudkové lékařky žalované je nadhodnocen, jelikož rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce nebyla středně těžká, nýbrž jen lehká úzkostně depresivní porucha odpovídající položce 5b kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity a poklesu pracovní schopnosti o 15 %. Navíc existuje předpoklad dalšího zlepšení a stabilizace při důsledném dodržování léčebného režimu. Žalobce je sice pro psychiatrické onemocnění neurotického charakteru sledován již od roku 2018, nicméně návštěvy psychiatra se uskutečňovaly v poměrně dlouhých intervalech. Při sporadických kontrolách a nevyčerpaných možnostech medikamentózní a psychoterapeutické léčby nelze konstatovat, že by žalobcův zdravotní stav nebylo možné léčebně ovlivnit. Z popisu v poslední zprávě psychiatryně z ledna 2023 zachycujícího klidný stav, náladu bez větších poruch, eliminovaný stav nevolnosti a úzkostně depresivní ladění s upraveným depresivním stavem vyplývá, že se jednalo o lehkou úzkostně depresivní poruchu. Alergická rýma nemá posudkový dopad.
12. V projednávaném případě soud posoudil obsah posudku ve světle žalobních námitek i jednotlivých lékařských zpráv a dospěl k závěru, že posudek je i přes svou stručnost přesvědčivý a dochází k logickým závěrům odpovídajícím obsahu shromážděných lékařských zpráv z oboru psychiatrie. Samotná skutečnost, že posudková komise nezmínila konzultace žalobce se školní psycholožkou nemá na věrohodnost posouzení vliv, neboť v daném případě je klíčová tíže zdravotního postižení žalobce, a nikoliv jeho délka. Soud akceptuje i skutečnost, že posudková komise nevyšla ze závěru praktické lékařky, že psychická porucha žalobce je těžká, jelikož v tomto směru musí být rozhodující hodnocení specialisty – psychiatra. Ty lékařské zprávy psychiatryně, jež postižení žalobce kategorizují stupněm, přitom bez výjimky hovoří jen o lehké poruše. Byť lékařská vyšetření časově bližší datu vydání napadeného rozhodnutí stupeň úzkostně depresivní poruchy neobsahují, psychiatryně, která byla členkou posudkové komise, v nich uvedená objektivní zjištění

vyhodnotila a dospěla k závěru, že i ty odpovídají jen lehkému postižení ve smyslu položky 5b kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. V situaci, kdy vyhláška této položce přiřazuje pokles pracovní schopnosti v rozmezí od 15 do 20 %, je vyloučeno, že by žalobce mohl být invalidní.

13. Na tyto závěry nemá vliv ani skutečnost, že posudková komise žalobce osobně nevyšetřila. Z posudku se totiž podává, že žalobce byl na jednání posudkové komise pozván, avšak této možnosti nevyužil. Jestliže přitom lékařská dokumentace byla posudkovou komisí shledána jako dostatečná pro vyslovení posudkového závěru (proti čemuž soud nemá žádné výhrady, neboť komise vycházela ze všech dostupných lékařských zpráv, zejm. psychiatryně, v nichž nejsou patrné žádné rozpory), osobní nepřítomnost žalobce posouzení jeho zdravotního stavu nebránila. Ostatně ani skutečnost, že žalobce osobně nevyšetřila posudková lékařka žalované, nemůže vést k závěru o nezákonnosti napadeného rozhodnutí, jelikož osobní vyšetření není povinným podkladem posudkového hodnocení, pakliže k rozhodné zdravotní problematice jsou předloženy lékařské zprávy příslušného odborníka a posudkový lékař nemá pochyby o jejich souladu se skutečností. V předložených lékařských zprávách psychiatryně přitom nejsou patrné žádné rozpory – projevy žalobcova onemocnění mají po celou dobu obdobný charakter.
14. Žalobci nelze ani přisvědčit, že by míra poklesu pracovní schopnosti měla záviset na obtížnosti nalezení vhodného pracovního zařazení. Míru ztráty pracovní schopnosti stanoví právní předpis – příloha k vyhlášce o posuzování invalidity, a to příslušným procentním rozmezím pro každé jednotlivé zdravotní postižení. Jedná se o obecnou pracovní schopnost, která není závislá na stavu a vývoji situace na pracovním trhu a reálně poptávaných zaměstnáních ze strany zaměstnavatelů. Lze si představit i zaměstnání vyhovující pracovní rekondaci v posudku posudkové lékařky žalované (jakkoliv i ten se ukázal být nadhodnoceným), např. zahradnické práce, práce v lese, úklidové práce, ale i řada jiných. Není rozhodné, zda žalobce o takový druh zaměstnání má zájem či zda jeho získání je pravděpodobné.
15. Konečně lze podotknout, že žalobce též v podané žalobě přeceňuje požadavky na odůvodnění posudku posudkových lékařů. Vyhláška o posuzování invalidity v § 7 písm. g) stanoví jako povinnou náležitost posudku o invaliditě toliko „*odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti*“, aniž by stanovila jakékoliv podrobnosti ohledně jeho obsahu. Prostřednictvím § 16a odst. 1 organizačního zákona se pak (s jistými výjimkami) použije jen část čtvrtá správního řádu, tj. pravidla pro vydávání vyjádření, osvědčení a sdělení. Požadavky na odůvodnění rozhodnutí obsažené v § 68 správního řádu se přitom nepoužijí ani na základě odkazu v § 154 správního řádu. Rozsah a detailnost odůvodnění je tak definován výhradně potřebou, aby žalovaná byla schopna ověřit úplnost a přesvědčivost posudku. Posudek posudkového lékaře žalované výraznější nedostatky v oblasti odůvodnění neobsahuje, a i přes svou věcnou nesprávnost, jež vyplynula z posudku posudkové komise, nemohl způsobit nezákonnost výroku napadeného rozhodnutí, jež se o něj opíralo.
16. S ohledem na všechny shora uvedené závěry tak lze konstatovat, že napadené rozhodnutí žalované je v souladu se zákonem, jelikož správně vyšlo z toho, že žalobce nesplňuje podmínky stanovené právními předpisy pro přiznání nároku na invalidní důchod v podobě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % (§ 38 a 39 odst. 1 zákona o invalidním důchodu). Soudu tak nezbylo než žalobu zamítnout jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

17. Soud nicméně žalobce upozorňuje, že ve své situaci má zachovánu možnost požádat o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou ve smyslu § 67 odst. 2 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, což by mu, v případě že jeho zdravotní stav odpovídá kritériím zakotveným v § 67 odst. 3 téhož zákona, mohlo zlepšit šanci získání zaměstnání, a to třeba i se zvýhodněnými pracovními podmínkami, např. v rámci tzv. chráněných dílen apod.
18. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšná žalovaná pak nemá v souladu s § 60 odst. 2 s. ř. s. právo na náhradu nákladů řízení. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 30. července 2024

Richard Galis, v. r.
samosoudce